

KIES VOOR EEN
GEMEENTE MET AMBITIE

**START EEN LOKALE
MIGRATIECOALITIE!**

een campagne van ORBIT/AMOS
oecumenisch netwerk christenen & migratie
meer info: www.orbitvzw.be
ORBIT vzw Hudevetterstraat 165 - 1000 Brussel

Wat is een lokale migratiecoalitie?

**Hoe starten we een lokale migratiecoalitie
in onze gemeente ?**

**Wat zijn goede ideeën
voor een samenhangend
lokaal migratie- en integratiebeleid?**

**HANDLEIDING EN AANBEVELINGEN
bij de ORBIT/AMOS CAMPAGNE 2017-2018**

Inleiding

ORBIT/AMOS pleit voor een **menswaardig en samenhangend migratie- en integratiebeleid**. Naast noodzakelijke maatregelen op Europees, Federaal en regionaal niveau, speelt ook het lokale beleidsniveau daarin een belangrijke rol.

Na de **gemeenteraadsverkiezingen van 14 oktober 2018** starten de gesprekken voor het samenstellen van gemeentelijke bestuursakkoorden. Migratie- en integratiebeleid staan dan zeker op de agenda. ORBIT reikt ter inspiratie **tien aanbevelingen** om zes jaar in te zetten op een samenhangend en menswaardig migratie- en integratiebeleid in de gemeente. Deze aanbevelingen – die op een netwerkdag van ORBIT/AMOS werden bijgestuurd en aangevuld - kunnen door een gemeente of in het kader van intergemeentelijke samenwerking worden gerealiseerd .

We hebben 10 aanbevelingen uitgewerkt voor zeven **verschillende beleidsdomeinen**. We vullen ze aan met andere voorstellen. We putten daarbij onder meer uit de ORBIT nota '[50 voorstellen](#)' voor een samenhangend en menswaardig beleid naar de oorzaken van migratie, het migratieparcours, de migranten zelf en de migratiesamenleving'.

Tot zover de inhoud.

Maar hoe kan je deze thema's nu in jouw gemeente inbrengen in het politieke debat voor de verkiezingen en later in een bestuursakkoord?

ORBIT stelt voor om dat te doen door het starten van **een tijdelijke 'lokale migratiecoalitie'**. Een coalitie van middenveld, sociale organisaties, burgerinitiatieven en geïnteresseerden,... die zich verenigd om deze tien en nog andere eigen aanbevelingen voor te leggen aan de politiek vanuit de lokale context.

De 'Lokale Migratiecoalitie' als instrument voor een beter lokaal migratie- en integratiebeleid

Een 'lokale migratiecoalitie' is goed geplaatst om voor de eigen gemeente een beperkte omgevingsanalyse te doen rond de thema's migratie en integratie. Op basis van zo'n analyse kan de lokale migratiecoalitie de concrete aanbevelingen vertalen naar de eigen gemeente. Ze worden dan uitgeschreven en toegelicht aan de politieke partijen die deelnemen aan de verkiezingen van 14 oktober 2018.

---

¹ <http://orbitvzw.be/wp-content/uploads/2015/05/ORBITAMOS50voorstellen07052015defvoorpublicatie.pdf>

Na de verkiezingen kan de lokale migratiecoalitie in gesprek gaan met de partijen die samen een nieuw bestuursakkoord onderhandelen.

Willen jullie zo'n lokale migratiecoalitie starten, dan kunnen jullie ORBIT/AMOS contacteren voor begeleiding en advies. We geven hier alvast enkele algemene tips.

Hoe starten en werken jullie met een lokale migratiecoalitie?

Er zijn in jullie gemeente meerdere burgers, verenigingen, diensten en maatschappelijke instellingen actief rond het thema migratie en integratie. Er is misschien her en der wat overleg tussen die actoren, maar er zijn weinig **samenwerkingsverbanden met een echte beleidsstem rond migratie/integratie.**

Het is bovendien opvallend dat mensen met een migratiegeschiedenis, migranten en vluchtelingen vaak niet betrokken worden bij het opstellen van beleidsplannen. **Een slimme lokale migratiecoalitie** is daarom ook best **divers samengesteld**. Ze maakt de participatie voor mensen met een migratiegeschiedenis van binnenuit tastbaar. Hoe jullie dat kunnen aanpakken lees je onder meer [hier](#)².

Rond Noord-Zuid en ontwikkelingssamenwerking bestaat er meestal wel al heel wat in de gemeente. Veel geïnteresseerden in onze materies vinden al toegang tot het lokaal beleid langs de Gemeentelijke Raden voor Ontwikkelingssamenwerking.

Een 'lokale migratiecoalitie' buigt zich over meer thema's dan enkel het lokaal Noord-Zuid beleid. Ze wil heel concreet, en vanuit een omgevingsanalyse, suggesties doen voor een beter bestuur en concrete initiatieven in de beleidsdomeinen wonen, werken, onderwijs, gezondheidszorg, geloofs- en cultuurbeleving, vrijetijd, jeugd- en volwassenenwerk...) voor mensen met een migratiegeschiedenis, vluchtelingen en andere nieuwkomers. Ze wil een goed overheidsbeleid bevorderen rond de basisrechten van migranten en vluchtelingen. Ze wil een samenlevingsklimaat in diversiteit bevorderen tussen alle bewoners van de gemeente.

Goed om weten voor jullie starten met een lokale migratiecoalitie?

- Elk **gemeentebestuur volgt een strak plan om tot beleidskeuzes en uitvoering te komen.** Het wordt daarin ook geïnspireerd door de Vlaamse Overheid, de Vereniging Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) en het Agentschap Inburgering en Integratie. Je migratiecoalitie begint dus niet in een beleidsleegte. Er worden bijv. prioriteiten bepaald waar de

---

² <https://hiva.kuleuven.be/nl/nieuws/nieuws-items/Beleidsparticipatie-van-personen-van-buitenlandse-herkomst-in-Vlaanderen-20170427>

gemeenten moeten aan voldoen (taalverwerving ondersteunen, sociale cohesie versterken, toegankelijkheid van de gemeentelijke diensten bevorderen,...).

- Een aantal steden en gemeenten krijgen van de Vlaamse overheid **integratiesubsidies**. Het kan dus dat er in jouw gemeente een integratieambtenaar of diversiteitsambtenaar actief is. De lijst [vind je hier](#)³. In Gent en Antwerpen is er telkens een Stedelijk Agentschap Integratie Inburgering.
- Een aantal steden en gemeenten hebben van de Vlaamse overheid een **extra subsidie ontvangen t.g.v. de verhoogde aankomst van asielzoekers en vluchtelingen**. Die middelen zijn beperkt tot eind 2018. Ze leverden een aantal interessante projecten op. [Je leest er meer over in deze nota](#)⁴.
- Elke gemeente heeft een algemeen **strategisch meerjarenplan** voor het gemeentelijk beleid. Dus ook over de thema's migratie en integratie. Het huidige meerjarenplan loopt tot en met 2019. Een nieuw gemeentelijk strategisch meerjarenplan start vanaf 2020.

De gemeente moet ervoor zorgen dat de bevolking kan deelnemen aan de opmaak en uitvoering van het meerjarenplan. Ze moeten ook kunnen aantonen hoe ze dat doen. Een lokale migratiecoalitie houdt dus best rekening met de inhoud en de realisaties in het kader van het huidige strategisch meerjarenplan. Een migratiecoalitie kan ook partner zijn en zich aandienen voor die participatie vanuit de bevolking. Mensen die in een Gemeentelijke Raad voor Ontwikkelingssamenwerking of Noord-Zuid Raad zitten, hebben daar ervaring mee.

Aangezien er **in de loop van de volgende legislatuur een nieuw strategisch plan** wordt voorbereid, is er voor de lokale migratiecoalitie een belangrijke rol weggelegd.

In het kader van beleids- en beheercyclus (BBC) die door de gemeente gevolgd wordt, worden nog vóór de verkiezingen van oktober 2018 de **mogelijke beleidsprioriteiten geïnventariseerd** met idealiter een consultatie van het middenveld in de loop van het **tweede kwartaal 2018**.

- **Twintig gemeenten** hebben er uitdrukkelijk voor gekozen hun beleid in de toekomst te koppelen aan de '**Duurzame Ontwikkelingsdoelen van de**

---

³ http://www.orbitvzw.be/wp-content/uploads/2017/11/overzichtcontactgegevensLIDs_Vlaanderen.pdf

⁴ http://www.orbitvzw.be/wp-content/uploads/2017/11/Analyse_Bevraging-Integratie-van-vluchtelingen_DEF_zp29mei2017.pdf

Verenigde Naties' of de SDG's (Sustainable Development Goals). Dertig gemeenten lieten hun interesse blijken. In die ontwikkelingsdoelen werden ook doelstellingen opgenomen aangaande de thema's migratie en integratie. [Lees er hier meer over](#)⁵.

- **ORBIT, De Wakkere Burger en het Minderhedenforum hebben een campagne opgezet onder de naam IK STEM OOK!** Die campagne heeft tot doel niet-Belgen (EU en niet-EU) aan te zetten gebruik te maken van hun kiesrecht voor de gemeenteraadsverkiezingen. Er zijn wellicht EU'ers en niet-EU'ers die bereikt kunnen worden met deze campagne, die tegelijk aanspreekbaar zijn voor deelname aan de werkzaamheden van een lokale migratiecoalitie (en omgekeerd). Jullie vinden info op www.ikstemook.be
- **Kijk tenslotte goed uit naar andere samenwerkingsverbanden** in jullie gemeente **die ook actief zijn rond de gemeenteraadsverkiezingen**. Het is goed daar minstens contact mee op te nemen. Let er op dat de focus op migranten en vluchtelingen enerzijds en op het migratie- en integratiethema anderzijds niet ondergesneeuwd geraken in te algemene aanbevelingen.
- **Ook buiten België** zijn er burgers en verenigingen actief voor een samenhangend migratie- en integratiebeleid. Je kan een aantal voorbeelden vinden op deze websites: [Cities of Migration](#)⁶ en als het over de aanpak van racisme in de gemeente: [eccar](#)⁷. ORBIT organiseerde over dit thema op 16/11 een netwerkdag. Het verslag is binnenkort te lezen op onze website.
- **Laat jullie niet afschrikken** door de hoeveelheid tekst en de veelheid aan beleidsvoorstellen die we met ORBIT/AMOS aanbieden. Werk met jullie lokale migratiecoalitie liefst één, twee of maximum drie lokale beleidsvoorstellen uit om die te lanceren bij de toekomstige lokale beleidsmakers.

---

⁵ <http://www.11.be/artikels/item/global-forum-voor-migratie-en-ontwikkeling-istanbul>

⁶ <http://citiesofmigration.ca/good-ideas-in-integration/municipal/>

⁷ <http://www.eccar.info/en>

Een eerste oefening: de omgevingsanalyse

Via een bevraging van het lokale bestuur en gebruikers van de diensten kunnen lokale migratiecoalities in kaart brengen hoe er in hun gemeente al gewerkt wordt rond migratie- en integratiekwesties, en waar nog blinde vlekken zitten.

Om de **omgevingsanalyse van het huidige lokale migratie- en integratiebeleid naar vluchtelingen en migranten** aan te vatten kunnen onderstaande vragen helpen. De antwoorden op deze (en andere) vragen kunnen jullie bundelen in een werknota. Als iemand vraagt naar een stand van zaken in je gemeente, dan heb jullie die meteen bij de hand.

Beleidsdomein: Noord-Zuid/ontwikkelingssamenwerking

- Hoe is de vertegenwoordiging van mensen met een migratiegeschiedenis in de GROS?
- Welke projecten die de 'oorzaken van migratie' aanpakken, worden gesteund?
- Is er een verbroedering/verzustering met gemeenten/steden in landen waar inwoners met een migratieachtergrond vandaan komen?

Beleidsdomein: Huisvesting

- Hoe wordt voorzien in voldoende woningen voor kwetsbare groepen, erkende vluchtelingen, nieuwkomers?
- Zorgt de gemeente voor voldoende noodwoningen en eigen sociale woningprojecten (in samenwerking met het Sociaal Verhuurkantoor)?
- Hoe wordt de lokale leegstand aangepakt om de aankomst van nieuwe migranten te kunnen opvangen? Wordt daarvoor intergemeentelijk samengewerkt?
- Werkt de gemeente mee aan een zomer- en/of winteropvang van mensen die geen onderdak hebben?

Beleidsdomein: Werk

- Welke inspanningen doet de gemeente om lokale bedrijven te stimuleren 'divers' aan te werven en te investeren in de aanwerving van nieuwkomers?
- Welke inspanningen doet de gemeente om zelf tewerkstellingskansen te geven aan mensen met een migratieachtergrond? Ook aan het loket?
- Welke inspanningen worden gedaan naar zelfstandige ondernemers met een migratieachtergrond?

Beleidsdomein: Samenleven

- o Organiseert de gemeente actief trainingen in het omgaan met racisme enerzijds en met diversiteit anderzijds voor haar personeel?
- o Welke initiatieven van 'goed samenleven' worden betoelaagd? Zelf opgezet?
- o Hoe ziet de website, de onthaalbrochure, het drukwerk van de gemeente eruit? Weerspiegelt die de 'kleur' van de lokale bevolking?

Beleidsdomein: Politieke participatie

- o Welke inspanningen doet de gemeente om mensen met een migratieachtergrond te betrekken bij de politieke besluitvorming/inspraak?
- o Hoe zit het met de politieke participatie aan de gemeenteraadsverkiezingen van niet-Belgen EU- Niet-EU? Heeft het gemeentebestuur al gehoord over de campagne www.ikstemook.be?

Beleidsdomein: lokale immigratiedienst (nu dienst vreemdelingenzaken)

- o Is de lokale dienst vreemdelingenzaken voldoende toegankelijk voor de gebruikers?
- o Hoe wordt omgegaan met personen die een bevel krijgen om het grondgebied te verlaten? Is er iemand die goede oriëntatiegesprekken kan voeren?

Noot: de meeste gemeentelijke administraties maken naar aanleiding van de nakende gemeenteraadsverkiezingen een '**administratief memorandum**'. Daarin omschrijven ambtenaren/medewerkers van de gemeente hoe zij aankijken tegen het gevoerde gemeentelijk beleid, ook dat van migratie en integratie. Een lokale migratiecoalitie kan vragen om in dialoog te gaan met de samenstellers van dat administratief memorandum, om te weten wat het gemeentepersoneel belangrijk vindt voor de volgende legislatuur.

De ORBIT-voorstellen en aanbevelingen per beleidsdomein

Als je een omgevingsanalyse gemaakt hebt, kunnen jullie met de lokale migratiecoalitie een aantal aanbevelingen beginnen formuleren en motiveren. Over de inhoud en het aantal aanbevelingen beslist elke migratiecoalitie zelf. Het kan een mix worden van heel concrete actiepunten en algemene uitgangspunten van beleid.

De voorstellen en aanbevelingen die ORBIT formuleert, hebben een eerder algemeen karakter. De toepassing zal verschillend zijn per gemeente of in een intergemeentelijke samenwerking. In sommige gemeenten is er mogelijk reeds een beleid rond één of meerdere aanbevelingen. Zit dat goed dan verdient dat applaus

en continuering. Zijn ze nog maar deels gerealiseerd, dan is bijsturing na evaluatie een piste. Als er nog niet aan begonnen is, dan kunnen deze verkiezingen een aanleiding zijn om een innoverende en ambitieuze stap te zetten.

De aanbevelingen die hier volgen werden op 21 oktober 2017 voorgelegd aan de aanwezigen op de ORBIT/AMOS netwerkdag. Ze werden aangevuld, aangepast en dan goed bevonden. Jullie kunnen ze vrij overnemen en aanpassen afhankelijk van de eigen lokale situatie.

A. Beleidsdomein Noord-Zuid

1. Het gemeentelijk Noord-Zuidbeleid versterkt de **samenwerking met mensen met een migratieachtergrond** die actief zijn rond **ontwikkelingssamenwerking**. **Omdat migratie oorzaken heeft**, investeert de gemeente **minstens 0,7%** van het gemeentebudget aan ontwikkelingssamenwerking.

Mensen met een migratiegeschiedenis hebben vaak een sterke band met hun land van herkomst. Ze kennen er de noden en de problemen. Sommigen startten zelf een project om de noden in hun herkomstland te verlichten, of ze hebben contact met projecten ter plaatse. Zij vormen **een meerwaarde voor de Gemeentelijke Raad voor Ontwikkelingssamenwerking (GROS)**.

De lidstaten van de Europese Unie spraken af om 0,7% van het Bruto Nationaal Product te besteden aan ontwikkelingssamenwerking. Tot nu blijft dat voor België en veel andere EU Lidstaten een loze belofte. Nochtans kan het werken aan ontwikkeling oorzaken van gedwongen migratie op termijn helpen wegwerken. **De symbolische 0,7% zou voor elk beleidsniveau een minimumgrens moeten zijn.** Wij roepen de lokale besturen op dat te doen en benadrukken dat het hier gaat om een ondergrens. Meer zou voorbeeldig zijn.

Er zijn nog andere beleidsmaatregelen die een meerwaarde hebben:

- **De gemeente kiest ervoor een fairtrade gemeente te worden en zet haar inwoners aan thuis dezelfde keuze te maken.** Eerlijke handel komt ten goede aan de lokale producenten en de noodzakelijke tussenschakels. Het garandeert werkgelegenheid en eerlijke lonen in de landen van herkomst.
- **De gemeente bankiert kritisch en bewust.** In een gemeentebegroting gaat heel wat geld om. Het is belangrijk te beseffen wat er met deze gelden gebeurt, ook als ze belegd of gespaard worden. Kiezen voor ethisch bankieren zorgt ervoor dat je niet bijdraagt aan industrietakken – zoals bijv. de wapenindustrie in België, verwoestende mijn- en landbouw en industriële visvangst- die mee oorzaak zijn van gedwongen migratie .

B. Beleidsdomein huisvesting

2. De **gemeente voorziet in een passend woningaanbod** voor asielzoekers die reeds in de gemeente verblijven. Aan wie erkend is als vluchteling of een statutair hebben van subsidiaire bescherming, verhuurt de gemeente gedurende minimum twee jaar een **starterswoning** om **inburgering en integratie mogelijk te maken**.

Van erkende vluchtelingen of subsidiair beschermden wordt veel verwacht. Iedereen wil dat zij zo snel mogelijk de taal leren, inburgeren en aan het werk zijn. Dat kan maar als zij een betaalbare en kwaliteitsvolle woning vinden. Als zij die niet kunnen vinden, dan zullen zij het lot ervaren van vele mensen in armoede. Een goede woning is de hefboom om weg te geraken uit armoede of er niet in terecht te komen. Dat is zo voor elke kwetsbare huurder op de woningmarkt.

Door de verhoogde aankomst van asielzoekers en de hoge erkenningsgraad **kwamen er tussen 2014 en 2016 ongeveer 26.000 gezinseenheden bij op de Belgische woonmarkt**. Wie erkend wordt als vluchteling of subsidiair beschermde moet immers vanuit de opvangstructuur op zoek naar een eigen verblijfsoplossing. We verwachten **in 2017 nog ongeveer 12.000 bijkomende gezinseenheden** wegens de dossierachterstand bij CGVS en de aanhoudende, zij het verlaagde, aanmelding van asielzoekers bij de Dienst Vreemdelingenzaken (DVZ).

Daarbovenop verwachten we in 2017 en 2018 **een tweede, uitgestelde verhuisbeweging** bij erkende vluchtelingen. Enerzijds omdat velen van hen tijdelijk een verblijfsoplossing vonden bij vrienden of familie om van daaruit hun zoektocht verder te zetten, anderzijds omdat alleenstaande vluchtelingen die een studio of klein appartement vonden, na hun **gezinshereniging** op zoek moeten naar een ruimere woning.

Erkende vluchtelingen krijgen vanuit de opvangstructuur **twee maanden om een woning te vinden**. Er is een maximaal uitstel van twee maanden. **Voor een groot aantal erkende vluchtelingen is dat onvoldoende:** slechts 15% verliet de opvang in minder dan 3 maanden, 54% stroomde uit tussen de 3 en 4 maanden. **22% is na 5 maanden nog steeds op zoek naar een verblijfsoplossing**. Voor deze laatste schrapte soms het Lokaal Opvanginitiatief (LOI) in kwestie hun individuele opvangplaats uit de asielstructuur, waardoor zij langer kunnen blijven. Wie vanuit de collectieve opvang langer dan 4 maanden moet zoeken, staat echter onherroepelijk op straat. **Lang niet iedereen vindt overigens een eigen huurwoning**. Velen die uitstromen deden beroep op al gevestigde familie en vrienden die hen tijdelijk onderdak aanbieden. Heel wat erkende vluchtelingen werden ook naar de daklozenopvang gestuurd.

De meerderheid van de erkende vluchtelingen zoekt een woonplek in Vlaanderen: tussen 2014 en 2016 **domicilieerden 53% van de erkende vluchtelingen zich in**

Vlaanderen, 22% in Brussel en 25% in Wallonië. **Vooraf de grootsteden zijn populair**, met Antwerpen en Gent op kop, maar **ook de overige centrumsteden zien een relatief hogere aankomst**. De aantrekkingskracht van steden is onmiskenbaar. Een sterkere aanwezigheid van de eigen gemeenschap, hogere mobiliteit, de perceptie van meer werkgelegenheid en opleidingskansen, etc.

We mogen echter de **'push-factoren' die vluchtelingen wegdrijft van de Vlaamse buiten** niet vergeten. Er is in landelijke gebieden een tekort aan een kwalitatief aanbod in het laagste segment van de huurmarkt (kleine en goedkope woningen), geen nabij aanbod van taal- en integratiecursussen of OKAN-klassen, moeilijke of onbestaande verbindingen met openbaar vervoer, etc.

Lang niet elke vluchteling wil naar de stad trekken. Vooral gezinnen met kinderen, die tijdens de asielpprocedure al maandenlang naar de buurtschool gaan, vinden na hun erkenning graag ter plekke een woning. Het gebrek aan lokaal aanbod dwingt hen naar de stad te trekken en de schoolloopbaan van hun kinderen te onderbreken. Daarom is het **van cruciaal belang om ook in het meer landelijke gebieden huisvesting te voorzien** voor erkende vluchtelingen.

Als elke gemeente met een *lokaal opvanginitiatief* (LOI) al een **starterswoning** aanbiedt aan erkende vluchtelingen en subsidiair beschermden die uitstromen uit het LOI, dan zorgt dat ervoor dat deze mensen zo snel mogelijk de taal kunnen leren, kunnen inburgeren en ook werk kunnen zoeken. Het zorgt bovendien voor continuïteit in het leven en de scholing van de kinderen en jongeren. Veel onnodige verhuisbewegingen zorgen immers voor onnodige stress en onzekerheid.

Het lokale bestuur heeft een reeks instrumenten in handen om het aanbod aan kwaliteitsvolle en betaalbare huisvesting te vergroten. ORBIT vzw pleit daarom voor een ambitieuzer en socialer woonbeleid op gemeentelijk niveau. Een woonbeleid dat bestaande instrumenten optimaal inzet en vernieuwende trajecten opstart om een antwoord te kunnen bieden aan de acute wooncrisis van erkende vluchtelingen én de woonnood van alle kwetsbare medemensen op lange termijn.

Een ambitieus woonbeleid is dus meer dan de hierboven beschreven starterswoningen.

Dit zijn enkele werkpistes:

- **Nood/transit/starterswoningen** in elke gemeente, om acute dakloosheid te voorkomen (bv. bij brand) en om erkende vluchtelingen die de LOI's dienen te verlaten zonder zicht op huisvesting, tijdelijk op te vangen en verder te begeleiden naar eigen huisvesting. Sommige gemeenten gaan hier al heel creatief mee om, getuige daarvan dit [artikel](https://www.hln.be/regio/oudenaarde/woonproject-voor-erkende-vluchtelingen~a1064580/)⁸ uit *Het Laatste Nieuws* van 14 oktober 2016 over het initiatief van de stad Oudenaarde.

---

⁸ <https://www.hln.be/regio/oudenaarde/woonproject-voor-erkende-vluchtelingen~a1064580/>

- **Een adequate begeleiding van erkende vluchtelingen in hun zoektocht naar huisvesting vanuit de lokale opvanginitiatieven (LOI's)**, onder andere in de vorm van **woonclubs**. De gemeente voorziet wekelijks de nodige ruimte en materiaal opdat begeleiders/vrijwilligers en erkende vluchtelingen efficiënt advertenties kunnen bellen en samen op huisbezoek gaan. Er worden vormingen voorzien over 'telefoneren met huiseigenaars' en over de rechten en plichten van huurders en verhuurders. Lees meer over het inspirerende verhaal van de vzw Mondiale werken in Lier op de [website](#)⁹ van 'woning gezocht, buren gevonden'.
- **Een consequente toeleiding van vluchtelingen en andere kwetsbare huurders naar sociale wooninstrumenten door een woonloket** in elke gemeente. In een woonloket worden huurders begeleid in het aanvragen van huursubsidies en installatiepremies en centraliseren de inschrijvingsprocedures bij lokale Sociale Verhuurkantoren en Sociale Huisvestingsmaatschappijen. Verhuurders kunnen er terecht voor informatie over renovatiepremies en fiscale voordelen met het oog op verhuren op de sociale huurmarkt.
- In het kader van openbaarheid van bestuur, **een meer uitgebreide registratie en communicatie van cijfers over woongerelateerde knelpunten**, zoals de lengte van lokale wachtlijsten voor sociale huisvesting en de verblijfsoplossing van erkende vluchtelingen die de Lokale Opvanginitiatieven (LOI's) verlaten (eigen huurcontract / bij vrienden of familie / geen verblijfsoplossing).
- **Een OCMW dat faciliterend optreedt voor erkende vluchtelingen die in de gemeente willen komen wonen**. Enerzijds door huurwaarborgen en installatiepremies tijdig toe te kennen en het deel leefloon bestemd voor huur rechtstreek aan verhuurders te storten. Anderzijds door af te zien van bijkomende lokale barrières voor het verkrijgen van dergelijke tegemoetkomingen (zoals conformiteitsattesten). Tegemoetkomingen worden ingezet voor armoedebestrijding en worden geen speelbal in de bestrijding van huisjesmelkers.
- **Een OCMW dat openstaat voor moderne vormen van wonen zoals cohousing en zelfstandig samenwonen** en dat geen bijkomende hindernissen opwerpt zoals een verlies van uitkering bij de betrokkenen. OCMW's dienen de correcte definitie van samenwonen toe te passen, telkens en alleen ná een sociale controle ter plaatse.
- **Een daadkrachtig antidiscriminatiebeleid op de huurmarkt**, dat zowel verhuurders als immobielkantoren actief sensibiliseert, onder andere door contactmomenten te organiseren tussen verhuurdersverenigingen, immokantoren, OCMW en verenigingen van waar kwetsbare huurders het woord nemen. Daar waar de weigering om te verhuren aan bepaalde doelgroepen hardvochtig is moet de weigeringspraktijk getest worden in het kader van een gemeentelijk antidiscriminatiebeleid.

---

⁹ <http://www.woninggezocht.be/de-buren/vzw-mondiale-werken-lier/>

- **Een versterking en uitbreiding van Sociale Verhuurkantoren (SVK)**, onder andere door een actieve bekendmaking bij de inwoners van de gemeente, het beperken van de verhuurplicht naar 3 jaar i.p.v. 9 jaar, door structurele samenwerking met woonzorgcentra zodat ouderen die verhuizen vooraf bewust zijn over de mogelijkheid van zorgeloos verhuren, door SVK's in staat te stellen kleine renovaties uit te voeren.
- **Een vrijstelling van het criteria 'lokale binding' voor erkende vluchtelingen.** Dit is voorlopig enkel het geval in de gemeente van opvang, maar beperkt daardoor enorm de bewegingsruimte van erkende vluchtelingen die vaak op een andere plek worden opgevangen als waar de rest van hun familie woont.
- **Een snellere groei van het aanbod aan sociale huisvesting** door bij grote private nieuwbouwprojecten steeds een percentage sociale huisvesting te voorzien.
- **Een up-to-date leegstandregister.** Gemeenten zijn sinds kort niet meer verplicht een leegstandsregister aan te leggen (tenzij in het kader van intergemeentelijke samenwerking). Uit onderzoek blijkt echter dat ongeveer 30.000 leegstaande panden in Vlaanderen eenvoudig kunnen worden omgezet in woongelegenheid. Een adequate opsporing en registratie gaat verder dan het uiterlijk zichtbare, maar legt gegevens van verschillende diensten naast elkaar om leegstand op te sporen. Zo is een [consistent laag waterverbruik](#)¹⁰ een goede indicatie van inactiviteit.
- **Een actief anti-leegstandbeleid** met o.a. een oplopende leegstandsheffing, een duidelijk burgermeldpunt voor vermoedelijke leegstand en lokale premies voor leegstandsrenovaties. Het promoten van Sociale Verhuurkantoren (SVK's) bij eigenaars van leegstand met het oog op sociale verhuur.
- **Een creatieve invulling van leegstand op de private en sociale huurmarkt. Enerzijds door als gemeente actief gebruik te maken van het sociaal beheerrecht.** Het [sociaal beheer](#)¹¹ bestaat erin een langdurig leegstaande woning tijdelijk te onttrekken aan de zeggenschap van de eigenaar en de woning in beheer te geven van een sociale organisatie zoals een OCMW, een SVK of een vereniging, met het oog op herstel en sociale verhuring. Ook kan langdurig leegstaande sociale huisvesting in [bruikleen](#)¹² worden gegeven aan burgerverenigingen.

---

¹⁰ http://www.standaard.be/cnt/dmf15022006_045

¹¹ <http://www.gva.be/cnt/oid313993/archief-eerste-vlaamse-woning-via-sociaal-beheersrecht-opgeknapt-in-borgerhout>

¹² <https://samenlevingsopbouw-antwerpenstad.be/wat-doen-we/projecten/collectiefgoed/>

C. Beleidsdomein opvang en begeleiding van dakloze migranten

3. De gemeente voorziet in **voldoende permanente opvang**, die in alle seizoenen, dag en nacht toegankelijk is **voor alle dakloze doelgroepen**, waaronder migranten zonder wettig verblijf. De opvang is aangepast aan de specifieke noden van gezinnen met kinderen en kwetsbare groepen. Er wordt **begeleiding op maat** geboden in functie van een **duurzaam toekomstperspectief**. De lokale overheid betoelaagt voor de uitvoering hiervan een **sociale organisatie**.

Als mensen hun verblijfsstatus verliezen, omdat er bijvoorbeeld een negatieve beslissing is over de asielaanvraag, worden ze door onze overheid verondersteld het land te verlaten en terug te keren naar hun land van herkomst.

Niet iedereen geeft gevolg aan het bevel om het grondgebied te verlaten. Dat heeft verschillende redenen. Sommigen kunnen niet terugkeren omdat het land van herkomst geen laissez passer aflevert of omdat andere documenten ontbreken. Anderen zien een terugkeer niet zitten omwille van de kwetsbare positie waarin ze zich bevinden, bijvoorbeeld als het gaat om zwangere vrouwen, gezinnen met kleine kinderen of zieken. Nog anderen zijn bang voor de reactie van familie en vrienden in het land van herkomst of zijn bang voor eenzaamheid en gebrek aan een netwerk waardoor ze, ook in hun land van herkomst, op straat zullen belanden.

Leven op straat is echter voor niemand een oplossing. Of zoals het verwoord werd tijdens de studietrip van ORBIT naar INLIA in Groningen: 'De straat is nooit een deel van de oplossing. De straat is altijd een deel van het probleem'. Het is bovendien in strijd met het recht op wonen, wat als grondrecht is ingeschreven in artikel 23 van onze Belgische grondwet: 'Ieder heeft het recht een menswaardig leven te leiden. Dat is ook behoorlijk huisvesting.

Leven op straat is niet goed voor de mensen zelf, want leven zonder dak boven het hoofd houdt hen in een overlevingsmodus die gericht is op het hier en nu. Dan wordt het moeilijk om na te denken over een toekomst. Leven op straat is **evenmin een goede zaak voor de gemeenten waarin zij verblijven**, want zij vormen een risicofactor voor de lokale samenleving.

Daarom willen we lokale bestuurders overtuigen een lokaal of regionaal opvanginitiatief op te zetten in overleg met Centra Algemeen Welzijnswerk (CAW) en vrijwilligersorganisaties, om tot een win-win situatie te komen waar zowel de mensen als de lokale gemeenten baat bij hebben. Dat is doenbaar.

We vinden onze inspiratie in de methodiek die INLIA in Nederland toepast. In relatie tot het officiële terugkeerbeleid boeken zij heel positieve resultaten voor de

betrokkenen en hun omgeving. In nauwe samenwerking met verschillende gemeenten biedt INLIA dag en nacht een veilige opvang én begeleiding aan voor mensen met precair verblijf die geen onderdak meer hebben. Voor die opvang geldt maar één voorwaarde: dat alle mensen zich bij aanvang engageren voor begeleidingsgesprekken (Bed, Brood, Bad én Begeleiding). Deze vorm van opvang biedt veiligheid aan mensen met precair verblijf, en creëert de mentale rust en ruimte die nodig zijn om opnieuw na te denken over hun toekomst.

Migreren naar Europa is namelijk nooit een doel op zich, maar een strategie om een bepaalde nood, wens of droom te vervullen. Daarom proberen begeleiders de oorspronkelijke drijfveren van mensen in de opvang terug te vinden. Van daaruit gaan zij samen op zoek naar nieuwe manieren om die onvervulde basisnoden te vervullen, of een zinvolle wending te geven aan hun leven.

In de begeleide opvang wordt vertrokken vanuit de verhalen van mensen zelf. Zo krijgen ze opnieuw zicht op de obstakels die terugkeer voor hen (voorlopig) onmogelijk maken in hun denken over de toekomst. Om dat te doen is het cruciaal dat mensen toegang hebben tot organisaties die hen bijstaan met psychisch, sociaal en juridisch advies en materiële noodhulp.

Nadenken over de toekomst vergt **maatwerk**. Voor sommige mensen werken groeps gesprekken het best, anderen verkiezen één-op-één begeleiding. Voor elk individu ontwikkelen zij samen met de begeleider(s) een eigen, uniek stappenplan. Daarin staan drie fasen centraal:

- Rust: een luisterend oor en veilig onderdak bieden.
- Ruimte voor verandering: mensen helpen nadenken over de obstakels die een andere toekomst in de weg staan.
- Projectplanning: een concreet stappenplan uitwerken om die toekomst te verwezenlijken.

Deze methodiek werkt in Nederland. Wethouders van lokale besturen zien dat de baten opwegen tegen de kosten en ondersteunen INLIA omwille van de bewezen effectiviteit. **Begeleiding werkt en houdt mensen van de straat.**

Ook in België is er nood aan dergelijke aanpak. Iedereen is gebaat bij **een goede toekomstoriëntering voor mensen zonder wettig verblijf**. De mensen zelf én de samenleving als geheel.

Ook mensen zonder wettig verblijf die nog wél een woning hebben, hebben nood aan een aanbod toekomstoriëntering en begeleiding. Dit kan best door hun woonsituatie in tussentijd te bestendigen.

D. Beleidsdomein werk

4. De **gemeente moedigt bedrijven aan** in te zetten op een **intercultureel en divers aanwervingsbeleid**. Ze geeft daarin zelf het **goede voorbeeld**. Bedrijven die kiezen voor een diversiteitsbeleid krijgen **voorrang** bij het toekennen van gemeentelijke overheidsopdrachten. Om de overgang naar de reguliere arbeidsmarkt te vergemakkelijken, is het niet nodig dat die migranten die niet aan de bak komen opgejaagd worden. Het heeft meer impact voluit in te zetten op het verhogen van de tewerkstellingskansen van mensen met een migratiegeschiedenis **via tewerkstelling door art. 60 en de 'Lokale Diensten Economie'**.

Om bedrijven op een geloofwaardige manier te kunnen aanmoedigen om te investeren in een divers **aanwervingsbeleid** is het belangrijk dat **de gemeente zelf het goede voorbeeld** geeft. Belangrijk daarbij is om naar diversiteit te streven op elk niveau. Hiervoor kan het nuttig zijn om het eigen aanwervings- en personeelsbeleid onder te loep te (laten) nemen op zoek naar eventuele verborgen drempels die een diverse aanwerving in de weg kunnen staan.

Bij gunningen wordt het aantoonbaar inzetten op een diversiteitsbeleid positief meegewogen in het gunnen van gemeentelijke overheidsopdrachten. Dat houdt in dat bij twee verder evenwaardige offertes de keuze voor een diversiteitsbeleid doorslaggevend is.

De schepen verantwoordelijk voor de middenstand heeft extra aandacht voor nieuwkomers die een zelfstandige onderneming in de gemeente willen starten. Hij/zij zorgt ervoor dat zij, net als andere starters in de gemeente, worden toegeleid naar de juiste begeleidingsinitiatieven voor startende ondernemers.

De tewerkstelling die kan gecreëerd worden door OCMW's in het kader van artikel 60 en door de lokale overheid in een onderneming van Lokale Diensten Economie.

Die twee trajecten bieden een opstap naar reguliere tewerkstelling. OCMW's moeten er alles aan doen om te vermijden dat dit enkel toeleidt naar een werkloosheidsuitkering. Dit kan bijvoorbeeld via nauwe samenwerking met VDAB en stimuleren van projecten zoals [DUO for a Job](https://www.duoforajob.be/nl/)¹³.

---

¹³ <https://www.duoforajob.be/nl/>

E. Beleidsdomein samenleven

5. De **gemeente maakt van het samenleven in diversiteit een positief speerpunt** in alle beleidsdomeinen. Ze ondersteunt en betoelaagt initiatieven die daartoe bijdragen, in het bijzonder ook zelforganisaties van migranten en vluchtelingen. De **ontmoeting en dialoog** tussen **de levensbeschouwingen** wordt door de gemeente gestimuleerd en gefaciliteerd.

Elke gemeente heeft belang bij een sterke sociale cohesie tussen haar burgers. Trouwens een speerpunt van het Vlaams integratiebeleid. Bruggen bouwen tussen mensen en gemeenschappen is daarbij van groot belang. In elke gemeente heb je ze, mensen, verenigingen, zelforganisaties en buurtbewoners die mensen met elkaar verbinden, die kloven dichten en ook de angst en contactarmoede onder burgers wegnemen.

Een gemeentebestuur doet er goed aan die brugfiguren en (zelf)organisaties op te sporen, te kennen, te waarderen en te ondersteunen. Ondersteuning kan door middel van subsidies voor concrete activiteiten, het ter beschikking stellen van vergader- en activiteitenruimtes of het uitlenen van het nodige materiaal.

Ook in het bevorderen van de **dialoog tussen de levensbeschouwingen** heeft de lokale overheid een rol te spelen. Een voorbeeld daarvan is de organisatie van Profundo in Oostende, Gent en Hasselt of Zingeven Verbindt in Antwerpen. Profundo is een ORBIT-project waarbij verschillende religies en levensbeschouwingen actieve partners zijn en hun deuren open zetten. Mensen kunnen de verschillende levensbeschouwelijke plekken in hun stad bezoeken en zo meer te weten komen over andere levensbeschouwingen. In bovenstaande steden is de gemeentelijke overheid partner in de organisatie.

Het is goed om als gemeentelijke overheid vinger aan de pols te houden bij wat er in de verschillende levensbeschouwelijke groepen leeft. Zo kunnen de noden van de verschillende gemeenschappen in kaart worden gebracht. De dialoog tussen de verschillende levensbeschouwingen kan bevorderd worden door het organiseren van een **interlevensbeschouwelijk overleg**.

In onze geseclariseerde samenleving is het onderwerp van **kerkherbestemming** zeer actueel. ORBIT stelt voor dat in het kader van de nieuwe kerkenplannen in alle Vlaamse centrumsteden één kerkgebouw in samenspraak met de kerkgemeenschap, de andere religies, levensbeschouwingen en de overheid, wordt heringericht tot een ruimte van ontmoeting, kennismaking en dialoog tussen en met de religies en levensbeschouwingen.

We stellen voor dat een kerkgebouw, aangepast en ingericht, opengesteld wordt als ontmoetingsplaats van en voor de religieuze en levensbeschouwelijke realiteit en relatieopbouw van die stad.

Onze ervaring leert dat gemeenschappen - zeker in steden – naast nood aan ontmoeting, ook meer inzicht in en kennis van de religie en levensbeschouwing van 'de ander' willen. Deze nieuwe interreligieuze en interlevensbeschouwelijke ruimte kan dienst doen als 'kruispunt' en 'verzamelpunt' om inzichten en kennis te delen. De eredienst en cultus kunnen 'in eigen huis' blijven plaats vinden. Maar daarnaast is het goed en aanvullend dat de interreligieuze en interlevensbeschouwelijke relatieopbouw, vorming en dialoog ook een 'eigen huis' krijgen in een superdiverse migratiesamenleving.

Met minimale ingrepen en overheidssteun, aangestuurd door projectgroepen en door de diensten samenlevingsopbouw en integratie, kunnen deze open huizen ontstaan waar ontmoeting, consult en advies, uitleg en debat een continue verhaal van 'leren kennen' mogelijk maken, voor burgers, organisaties, (hoge)scholen, het bedrijfsleven, het sociaal-cultureel werk, de kunsten- en erfgoedsector,...

Wij vragen aan de gemeentelijke overheden om hier actief op in te zetten bij het opstellen van de kerkenplannen.

Wil je meer weten over de ORBIT-visie op kerkherbestemming, lees dan onze [inspiratienota kerkenplannen¹⁴](#) of het [opiniestuk¹⁵](#) dat verscheen in De Standaard op woensdag 31 mei 2017.

6. De gemeente organiseert voor het personeel van de gemeente en de lokale politie trainingen 'omgaan met racisme'. De gemeente ontwikkelt een gemeentelijk actieplan racisme.

Racisme is een probleem in onze samenleving. Dat erkennen is een eerste stap naar een oplossing. Gemeentepersoneel en politieagenten komen in contact met mensen die racistische uitspraken doen. Het is belangrijk dat zij handvaten aangereikt krijgen om op daar goed mee om te kunnen gaan. Ook het in kaart brengen van eigen vooroordelen is daarbij van belang.

Een cursus of een training kunnen daarbij helpen. Daarvoor zijn verschillende organisaties aanspreekbaar, onder andere het Agentschap Integratie en Inburgering en Unia kunnen hierbij van dienst zijn. **Bij ORBIT is een lijst beschikbaar met aanbieders van een vorming over racisme.** ORBIT organiseert die zelf. De

¹⁴ http://www.orbitvzw.be/wp-content/uploads/2017/02/ORBITnota_herbestemming.pdf

¹⁵ <http://www.orbitvzw.be/wp-content/uploads/2017/05/DeStandaardOPINIE31052017CLEARPDFHerbestemming.pdf>

deelnemers leren mensen die racistische uitspraken doen of zich racistisch gedragen te benaderen vanuit een bondgenotenstrategie.

Wil je meer over de bondgenotenstrategie lezen? ORBIT beschreef de grondslagen van haar racisme-keren-aanpak in [deze nota](#). Het actief keren van racisme is een gemeenschappelijke verantwoordelijkheid. Ook de lokale overheid kan die opnemen door een '**gemeentelijk actieplan racisme**'. Het lokaal beleid staat daarbij het dichtst bij de burgers en heeft daarin dan ook een belangrijke rol te spelen. ORBIT organiseerde op 16/11 [een studiedag](#) over de lokale aanpak van racisme in de gemeente. Een verslag volgt.

F. Beleidsdomein politieke participatie

7. De gemeente zorgt voor een **afspiegeling van de lokale samenleving** in alle **advies- en participatieraden**.

Op lokaal niveau bestaan veel verschillende advies- en participatieraden. Van de GECORO (GEMEENTELIJKE COMMISSIE VOOR RUIMTELIJKE ORDENING) tot de jeugdraad. Sommige steden hebben een specifieke participatieraad opgericht voor mensen met een migratiegeschiedenis. Dit is al een interessante eerste stap in de richting van meer burgerparticipatie. Het loont nog meer om de samenstelling van alle raden eens onder de loep te nemen. **Hoe diverser deze raden samengesteld zijn, hoe breder gedragen en creatiever de adviezen zullen zijn.** Het Minderhedenforum heeft tien tips voor meer diversiteit in overleg. Je vindt de brochure [hier](#)¹⁶.

8. **Niet-Belgen** die **gemeentelijk kiesrecht** hebben worden **actief geïnformeerd** zich te registreren voor deelname aan de verkiezingen.

Een democratie is erbij gebaat dat zoveel mogelijk mensen deelnemen aan de verkiezingen. Ook niet-Belgen (EU en niet-EU onderdanen) kunnen onder bepaalde voorwaarden deelnemen aan de gemeenteraadsverkiezingen van 14 oktober 2018. Als ze aan de voorwaarden voldoen en nog niet deelgenomen hebben aan de vorige gemeenteraadsverkiezingen, moeten ze zich eerst gaan registreren bij de gemeente waar ze vandaag gedomicilieerd zijn. Na registratie geldt dan stemplicht, net als voor Belgen. Een grote meerderheid van de niet-Belgische inwoners van Vlaamse of Brusselse gemeenten maakt nog geen gebruik van dit kiesrecht.

Lokale overheden kunnen een actieve rol opnemen in het informeren van niet-Belgen over hun stemrecht. Om daar iets aan te doen is er de campagne '**IK STEM OOK**'. De Wakkere Burger, Het Minderhedenforum en ORBITvzw slaan daarvoor de handen in elkaar. Op www.ikstemook.be staat de info in negen talen.

---

¹⁶ <http://www.minderhedenforum.be/actua/detail/10-diversiteit-overleg-brochure-vormingsaanbod>

Lokale overheden die een actieve rol willen opnemen in het informeren van niet-Belgen over hun stemrecht kunnen bij 'Ik stem ook' terecht voor ondersteuning.

G. Beleidsdomein lokale dienstverlening in 'vreemdelingenzaken'

9. De lokale dienst vreemdelingenzaken wordt omgebouwd tot een **'gemeentelijke dienst voor migratie'**. Het is een **klantvriendelijke dienst** met een **lage drempel**, zowel voor mensen mét als voor mensen zonder wettig verblijf. Waar nodig wordt op intergemeentelijk niveau een **expert vreemdelingenrecht en migratiezaken** toegevoegd aan het personeelsbestand. **De gemeente investeert ook in toeleiders**. Toeleiders zijn medewerk(st)er van de gemeente die overal aanspreekbaar zijn om nieuwkomers te gidsen naar de gemeentelijke diensten en het gemeentelijk aanbod.

Een gemeentelijke dienst voor migratie is een belangrijke schakel voor mensen in migratie. Het is geen dienst die alleen met de vreemdelingenwet bezig is. Migratiezaken zijn ruimer dan enkel de wetten die het toegang, het verblijf en de verwijdering van het grondgebied regelen.

Het is belangrijk dat elke migrant en vluchteling er vlot terecht kan voor correcte informatie en het regelen van alle aanvragen en documenten die nodig zijn. Daarvoor moet de dienst ook heel toegankelijk zijn. Dat wil dan ook zeggen dat **onnodige en discriminerende retributies vermeden moeten worden**.

Iedereen die behoefte heeft aan informatie moet zich in vertrouwen en zonder angst aan het loket kunnen melden. Zowel mensen mét als mensen zonder wettig verblijf moeten zich veilig voelen om er informatie te komen vragen of documenten en beslissingen te komen afhalen. Een gemeentelijke immigratiedienst mag geen 'angstloket' worden waarvan de betrokken vreemdelingen het beeld hebben dat ze er opgepakt kunnen worden. **Niemand heeft er belang bij dat mensen zonder wettig verblijf onderduiken en alle contact met officiële instanties mijden**.

Expertise en vlotte informatiedoorstroming zijn essentieel. Experts in de materie van het vreemdelingenrecht en migratiezaken zijn dan ook geen overbodige luxe. Het vreemdelingenrecht en andere elementen van internationaal privaatrecht zijn immers geen eenvoudige materie. Het is heel **belangrijk dat het personeel van de gemeentelijke immigratiedienst tijd krijgt om kadervorming te volgen en zo expertise opbouwen**. Gemeenten met weinig middelen om een expert vreemdelingen- en migratiezaken in te zetten kunnen best **intergemeentelijk samenwerken**. Zo kan enkele dagen per week een specialist ondersteuning bieden. Dat is een betere keuze dan een hele week met een tekort aan expertise.

Klantvriendelijkheid wil ook zeggen dat de verantwoordelijke ambtenaren zich houden aan de regels en niet oordelen op uiterlijk, afkomst of taal. Vlaanderen is een zeer taalgevoelige regio. Iedereen vindt het belangrijk dat nieuwkomers de taal leren. Een taal leren is echter niet voor iedereen even evident. Het is goed dat de leidend ambtenaar van de bevolkingsdienst vraagt dat het personeel zich niet blindstaart op taalkennis. **De boodschap is belangrijker dan de methode van communicatie.**

Het is gebleken dat het inzetten van **toeiders in een gemeente** positieve resultaten geeft voor de integratie en inburgering van nieuwkomers. Toeiders zijn een soort brugfiguren, ze zijn meertalig en intercultureel competent. Zij hebben een dubbele functie: ze zijn een herkenbaar en vertrouwd gezicht van de gemeente. Ze zijn 'laagdrempelig' bereikbaar en kennen de kunst van het doorverwijzen. Ze zijn ook barometers voor de gemeente. Waar zitten de meeste vragen? Waar ontbreekt het aan? Waar loopt het fout? Waar loopt het vlot? [Dit is een voorbeeld van het werk van de toeiders in Kortrijk¹⁷.](#)

H. Beleidsdomein jeugd

10. De overheid zorgt ervoor dat **elk kind en elke jongere** (ook zonder wettig verblijf) toegang heeft tot een **zinnvolle vrijetijdsbesteding**, tot **basismobiliteit** en dat de Kinderrechten gerespecteerd worden in alle beleidsdomeinen. Want een kind is een kind.

Het recht op spelen is verankerd in artikel 31 van het internationaal verdrag voor de rechten van het kind:

“De Staten die partij zijn, erkennen het recht van het kind op rust en vrije tijd, op deelneming aan spel en recreatieve bezigheden passend bij de leeftijd van het kind, en op vrije deelneming aan het culturele en artistieke leven. 2. De Staten die partij zijn, eerbiedigen het recht van het kind volledig deel te nemen aan het culturele en artistieke leven, bevorderen de verwezenlijking van dit recht, en stimuleren het bieden van passende en voor ieder gelijke kansen op culturele, artistieke en creatieve bezigheden en vrijetijdsbesteding.”¹⁸

Lokale overheden kunnen een grote rol spelen in het garanderen van het recht op spel voor elk kind. Spelen is fundamenteel voor de ontwikkeling. Een **laagdrempelig en betaalbaar aanbod** van gemeentelijke speelpleinwerkingen tijdens de schoolvakanties, is voor kinderen een zegen. Het is belangrijk er op te letten dat er geen uitsluitingsmechanismen zijn. Ook kinderen zonder wettig verblijf hebben nood

---

¹⁷ <http://www.desom.be/projecten/toeiders-in-diversiteit>

¹⁸

https://www.kinderrechtencommissariaat.be/sites/default/files/bestanden/kinderrechtenverdrag_officiële_nederlandse_vertaling.pdf

aan spel. Onnodige drempels, zoals het vragen naar identiteitskaarten, kunnen vermeden worden.

In vakantiewerkingen is er een tendens naar steeds spectaculairdere, maar ook duurdere kampen. Gemeentelijke overheden doen er goed aan niet mee te werken aan een dergelijk opbod maar te investeren in een kwaliteitsvolle vakantiewerking met gemotiveerde en gebrevetteerde monitoren die **inzetten op wat écht telt, samen spelen!**

Kinderen en jongeren in armoede, met én zonder wettig verblijf kunnen hun recht op spel, cultuur, maar ook onderwijs maar afdwingen als ze zich ook **vlot en veilig kunnen verplaatsen** naar de sportclub, de jeugdbeweging, het speelplein, de muziekschool en de school. Een **gratis buzzy pazz** is een troefkaart.

Binnen de jeugdraad is gevoeligheid voor kinderen en jongeren in armoede een belangrijk aandachtspunt. De jeugdraad kan jeugdbewegingen en sportverenigingen sensibiliseren over drempels, bijvoorbeeld in verband met uniformen en/of sportkledij. Als jeugdbewegingsleden uit hun uniform groeien, kan een nieuw lid daarmee geholpen zijn. Een gesprek met de OCMW-raad kan aanleiding geven om een **financiële tussenkomst te voorzien voor inschrijvingsgelden of de aanschaf van de nodige materialen.**

In elk geval waakt de gemeente erover dat de **kinderrechten ook worden toegepast ten aanzien van kinderen en jongeren uit de migratie of op de vlucht.** Indien een stad/gemeente zelf in onderwijs voorziet, gaat ze na of ook leerlingen zonder wettig verblijf volwaardig toegang hebben.

Aan het werk! Vele handen maken licht werk!

Migratie brengt heel wat uitdagingen met zich mee voor onze snel veranderende samenleving. Daar zitten moeilijkheden, maar ook heel wat mogelijkheden in. We zien op het terrein dat er in tal van gemeenten heel wat solidariteit leeft en dat initiatieven van onderuit, vaak gesteund door het lokale bestuur, écht een verschil maken.

Met deze campagne wil ORBIT alle lokale krachten bundelen om stappen te zetten naar een samenhangend en menswaardig lokaal migratiebeleid. Ambitueus is het zeker, maar het is ook mogelijk.

Er zijn verschillende organisaties die naar aanleiding van de gemeenteraadsverkiezingen 2018 initiatieven nemen om lokale bestuurders wakker te maken voor hun doelgroep of beleidsbeleidsaanbevelingen. Elke organisatie legt daarbij zijn eigen accent.

Naar aanleiding van de **11.11.11. campagne** #allemaalmensen werden [deze suggesties uitgeschreven door 11.11.11¹⁹](#). Ze zijn waardevol om mee te nemen in de voorbereiding van een lokale migratiecoalitie.

Ook bij Vluchtelingenwerk Vlaanderen en Ieders Stem Telt is er inhoudelijke aandacht voor een lokaal beleid naar vluchtelingen en kwetsbare groepen.

We hopen met deze campagne bruggenbouwers uit het veld in gesprek te laten gaan met lokale beleidsmensen. **Samen kunnen ze immers de bruggen nog versterken en een écht verschil maken voor het samenleven in diversiteit.**

**Wil je als lokaal middenveld met deze uitdagingen aan de slag?
Stel ons gerust je vragen!**

**Wil je als groep burgers, middenveldorganisaties en verenigingen
een lokale migratiecoalitie starten?**

ORBIT kan ingaan op 7 aanvragen voor een basisbegeleiding.

Contacteer ons voor een gesprek langs amos@orbitvzw.be of [02/5021128](tel:025021128)
Volg de campagne op www.orbitvzw.be of langs facebook: @ORBITvzw

---

¹⁹ <http://allemaalmensen.11.be/eisen/lokaal-beleid.aspx>